Cauza X. c. Letoniei

Hotărâre 26.11.2013 [MC]

Articolul 8

Articolul 8-1

Respectarea vieții de familie

Omisiunea de a efectua o analiză detaliată a tuturor aspectelor relevante în cadrul procesului decizional de înapoiere a unui copil conform Convenției de la Haga: *încălcare*

În fapt – Reclamanta trăia în Australia și în 2005, în timp ce locuia împreună cu partenerul ei T., a dat naștere unei fiice. Certificatul de naștere al copilului nu menționa numele tatălui și niciun test de paternitate nu a fost vreodată efectuat. În 2008, reclamanta a părăsit Australia împreună cu fiica sa și s-a întors în țara natală, Letonia. Ulterior, T. a depus la instanțele australiene o cerere prin care a solicitat stabilirea drepturilor sale părintești asupra copilului, argumentând că reclamanta a părăsit Australia împreună cu minora fără a avea acordul său, contrar prevederilor Convenției de la Haga asupra Aspectelor Civile privind Răpirile Internaționale de Copii. Instanțele australiene au decis că T. și reclamanta exercitau custodia comună asupra minorei și că ulterior cauza urma să fie revizuită, odată cu revenirea minorei în Australia. La momentul primirii notificării din partea autorităților australiene, autoritățile competente din Letonia au audiat reclamanta, care a contestat aplicabilitatea Convenției de la Haga pe motiv că ea era unicul părinte al copilului. Instanțele letone au admis cererea lui T., reținând că nu aveau competența de a judeca concluziile la care au ajuns autoritățile australiene cu privire la responsabilitatea părintească a acestuia. Prin urmare, reclamanta a fost obligată ca, în termen de șase

săptămâni, să înapoieze copilul în Australia. În martie 2009, T. a întâlnit-o pe reclamantă, a luat copilul și împreună s-au întors în Australia. În cele din urmă, instanțele australiene l-au declarat pe T. ca și părinte custodian unic iar reclamantei i s-a permis doar vizitarea minorei sub supravegherea serviciilor sociale, neavând dreptul de a comunica cu fiica sa în limba letonă.

Printr-o hotărâre din 13 decembrie 2011 (a se vedea Nota Informativă 147), o Cameră a Curții a concluzionat cu cinci voturi la două că a existat o încălcare a articolului 8 al Convenției, având în vedere că, atunci când, în aplicarea Convenției de la Haga, au decis ca reclamanta să înapoieze copilul, instanțele letone au omis a efectua o examinare aprofundată a tuturor factorilor relevanți, ceea ce a a făcut ca respectiva ingerință să fie disproporționată.

În drept – Articolul 8: Curtea a fost chemată să examineze dacă ingerința în drepturile reclamantei în baza articolului 8, generată de deciziile instanțelor naționale, a fost ”necesară într-o societate democratică”. În acest scop, Curtea a reiterat că pentru a stabili dacă deciziile instanțelor interne au respectat justul echilibru care trebuie să existe între interesele concurente în joc – cele ale copilului, ale celor doi părinți și interesul public – în limitele marjei de apreciere acordate statelor în astfel de probleme, interesul superior al copilului trebuia să primeze. În această privință, în scopul de a realiza o interpretare armonioasă a Convenției Europene și a Convenției de la Haga, factorii ce puteau constitui o excepție de la înapoierea imediată a copilului în aplicarea articolelor 12,13 și 20 ale Convenției menționate, trebuiau, înainte de toate, să fie luați cu adevărat în considerare de către instanța solicitată, care trebuia să emită o hotărâre suficient de motivată sub acest aspect și apoi să fie evaluați în lumina articolului 8 al Convenției. Rezultă că articolul 8 din Convenție a impus autorităților naționale o obligație procedurală ce prevedea ca, atunci când

evaluează o cerere de înapoiere a unui copil, instanțele trebuie să țină cont de acuzațiile ce privesc un ”risc major” pentru copil în eventualitatea întoarcerii și să emită o hotărâre motivată în acest sens. În ceea ce privește natura exactă a ”riscului major”, excepția prevăzută la articolului 13 (b) a Convenției de la Haga privea doar situațiile ce merg dincolo de ceea ce un copil ar putea suporta în mod rezonabil.

În speță, Curtea a remarcat că, în fața instanțelor letone, reclamanta a prezentat mai multe dovezi pentru a stabili că întoarcerea în Australia ar presupune un ”risc major” pentru fiica ei; ea a mai declarat că T. avea condamnări penale și s-a referit la momentele în care a fost agresată de acesta. În special, în cadrul recursului, reclamanta a depus un raport întocmit de un psiholog care concluziona existența unui risc de traumă pentru copil în cazul separării imediate de mama sa. Deși ținea de competența instanțelor naționale să verifice existența unui ”risc major” pentru copil iar raportul psihologic era în legătură directă cu interesul superior al copilului, tribunalul a refuzat să analizeze concluziile acestui raport în lumina prevederilor articolului 13 (b) al Convenției de la Haga. În același timp, instanțele naționale au mai omis să trateze problema posibilității mamei de a-și urma fiica în Australia și de a menține contactul cu aceasta. Cum instanțele naționale au omis să analizeze efectiv acuzațiile reclamantei, procesul decizional în baza dreptului intern nu a respectat exigențele procedurale inerente articolului 8 al Convenției și, prin urmare, reclamanta a suferit o ingerință disproporționată în dreptul său la respectarea vieții de familie.

Concluzie: încălcare (nouă voturi la opt).

Articolul 41: nicio pretenție nu a fost ridicată cu titlu de prejudiciu.

(A se vedea, de asemenea, *Maumousseau și Washington c. Franței*, 39388/05, 6 decembrie 2007, Nota informativă 103,

și *Neulinger și Shuruk c. Elveției* [MC], 41615/07, 6 iulie 2010, Nota Informativă 132)

Sursa: http://hudoc.echr.coe.int